

จรรยาบรรณกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้บริหาร
เทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น*

THE VIRTUES FOR LAY PEOPLE WITH EFFECTIVENESS OF
ADMINISTRATION IN MUNICIPALITY MUENGSI LA AMPHURMUENG
KHON KAEN PROVINCE

พระไพรัตน์ วิชชาธโร (พระเนียงสุข)¹, บุรินทร์ ภูสกุล² และ เรียงดาว ทวะชาลี³

Phra Phirat Vitchataro (Phaneangsuk)¹, Burin Poosakul² and Riangdow Tavachalee³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹⁻³Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding author E-mail: miniketsada@gmail.com

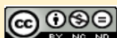
วันที่รับบทความ : 14 พฤศจิกายน 2567; วันแก้ไขบทความ 8 ธันวาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 20 ธันวาคม 2567

Received 14 November 2024; Revised 8 December 2024; Accepted 20 December 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักจรรยาบรรณของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักจรรยาบรรณกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในเขตเทศบาลเมืองศีลา จำนวน 141 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 226 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ร้อยละ

Citation:

* พระไพรัตน์ วิชชาธโร (พระเนียงสุข), บุรินทร์ ภูสกุล และ เรียงดาว ทวะชาลี. (2567). จรรยาบรรณกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น. วารสารกวีณพะยา, 1(6), 1-16.

Phra Phirat Vitchataro (Phaneangsuk), Burin Poosakul and Riangdow Tavachalee. (2024). The Virtues for Lay People with Effectiveness of Administration in Municipality Muengsi La Amphurmueng Khon Kaen Province. Journal of Kwan Phayao, 1(6), 1-16.;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

ค่าเฉลี่ย สวนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายข้อมูลการปฏิบัติตนตามหลักฆราวาสธรรม และ ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว ที่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความเห็นของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติตนของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักฆราวาสธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. ระดับความเห็นของบุคลากรที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาล เมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น ด้วยการบริหารงานตามหลัก 4M โดยรวม อยู่ในระดับ มาก

3. การปฏิบัติตนตามหลักฆราวาสธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผล การบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ 0.05 โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก จึงเป็นไป ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: ฆราวาสธรรม, ประสิทธิภาพ, การบริหารงานของผู้บริหารเทศบาล

Abstract

The objective of this research aims : 1) to study levels to behave by virtues for lay people of administration in Municipality Muengsila Amphurmueng Khon Kaen Province, 2) to study effectiveness of management of administration in Municipality Muengsila Amphurmueng Khon Kaen Province, 3) to study the relationship between virtues for lay people of administration with effectiveness of management of administration in Municipality Muengsila Amphurmueng Khon Kaen Province. This research is a qualitative research, the sample personel was the 141 personel, from population was the sum 226 personel. The tools used for this research was a questionnaire. The data was analysis using computer software for social science. Data was analysis to find the rates of frequency, percentage, mean, Standard Deviation. The data description levels to behave by virtues for lay people and effectiveness of management of

administration, using statistical analysis, the relationship between the two variables, independently using simple statistical pearson's product moment correlation coefficient.

The results showed that :

1) The levels of personnel is to behave of administration in Municipality Muengsilā Amphurmueng Khon Kaen Province by virtues for lay people, overall in the high.

2) The levels of personnel is to effectiveness of management of administration in Municipality Muengsilā Amphurmueng Khon Kaen Province, by the administration according to 4M, overall in the high.

3) The behave by virtues for lay people is a positive correlation with effectiveness of management of administration in Municipality Muengsilā Amphurmueng Khon Kaen Province, significant 0.05, overall relationship is on very high level. Then according to the hypothesis.

Keywords: Virtues for Lay People, Effectiveness, Administration in Municipality

บทนำ

หลักคำสอนของพระพุทธองค์ทรงสอนให้ชาวพุทธรู้จักการเสียสละเพื่อความสงบสุขของตนเองและประโยชน์ส่วนรวม หนึ่งในนั้น คือ ขรवासธรรม ซึ่งท่าน “พุทธทาสภิกขุ” ได้ให้ความหมายว่า คือธรรมธรรมดาที่จะต้องปฏิบัติสำหรับขรवास หรือ “คฤหัสถ์” เพิ่มขึ้นจากการรักษาศีล เพื่อให้เกิดความสุขในชีวิตการครองเรือนและการอยู่ร่วมกัน ในสังคม “ขรवासธรรม” ประกอบด้วย สัจจะ หมายถึง ความซื่อตรงต่อหน้าที่, ทมะ หมายถึง ช่มใจอย่าให้เกิดโทษ, ขันติ หมายถึง อุดหนุนต่อความเหนื่อย ลำด้า, จาคะ หมายถึง การให้ รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (พุทธทาสภิกขุ, 2523 : 54) เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติตนให้อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขในสังคม “ขรवासธรรมธรรม 4” เหมาะสมในการประยุกต์ใช้กับการบริหารงาน ถ้าผู้นำทำให้คน

รอบข้างปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนได้เต็มความสามารถ การงานที่ทำก็จะออกมาดีประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเอาไว้ (ฝ่ายวิชาการในประเทศไทยการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแบบกระจายอำนาจจากส่วนกลางเพื่อบริหารท้องถิ่นในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหา สามารถพึ่งตนเองสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ท้องถิ่น จากรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 และปี 2550 บัญญัติให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นของตนเอง โดยแบ่งเป็น เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล เช่น บำรุงศิลปจาริตประเพณี ภูมิปัญญา วัฒนธรรมอันดี และการบริหารจัดการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม เพื่อลดความเดือดร้อน ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง (บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด, 2549 : 20-25)

การบริหารงานของเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น มีองค์ประกอบในการบริหารงาน คือการออกแบบองค์การ วางแผน ควบคุม การตัดสินใจ หากผู้บริหารสามารถเรียนรู้ เข้าใจมิติทั้งสี่ด้านของการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในองค์การ วิธีการที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อาจเป็น “แผนกลยุทธ์” และ “แผนยุทธวิธี” แผนยุทธวิธีเป็นแผนที่มีความหลากหลายประกอบกัน องค์การควรพัฒนาระบบการควบคุมเพื่อตรวจสอบว่าแผนที่วางไว้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ ในหลายกรณีการควบคุมจะแก้ไขจากสิ่งที่คลาดเคลื่อนจากแผนไปได้เองโดยอัตโนมัติและหลายๆ กรณีที่ผู้บริหารจะต้องคอยแก้ไขเอง การควบคุมในระดับกลยุทธ์ และยุทธวิธี ผู้บริหารสามารถใช้วิธีการวางแผนการควบคุมเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพในมิติด้านอื่นๆ ได้ด้วย (สัมฤทธิ์ ยศสมบัติ, 2549 : 161)

ผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำคัญของแผนยุทธวิธี โดยอาศัยความสามารถและคุณธรรม (เกษภา ผาทอง, 2559 : 268-269) เพื่อพัฒนาข้อดีของด้านการบริหารงานว่าประสบปัญหาในด้านใดบ้าง เช่น ด้านการสรรหา และธำรงรักษาพัฒนาบุคลากร ควรจะมีแนวทาง ดังนี้ ด้านการสรรหาบุคลากร ควรมีการสรรหาตามแผนอัตรากำลังและใช้ระบบคุณธรรม ด้านการธำรงรักษาบุคลากรรัฐบาลควรจัดสวัสดิการเพิ่มขึ้นเทียบกับพนักงานรัฐวิสาหกิจ ใช้ระบบคุณธรรมในการประเมินผลงานและควรกำหนดระเบียบการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่น และข้าราชการพลเรือนให้มีมาตรฐานเดียวกัน ด้านการพัฒนาบุคลากร ควร

จัดฝึกอบรมเน้นการปฏิบัติจริง และควรเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรมในหน่วยงาน มีการติดตาม ประเมินผลบุคลากรทุกๆ ครั้ง ผู้บริหารต้องมั่นตรวจสอบปรับปรุง รู้จักคิดทดลองแนวทางใหม่ๆ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างอื่น เช่น การเล็งเห็นความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงหรือนโยบายของนโยบายประเทศ (เกษฎา ผาทอง, 2558 : 2835) ในการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้หลักการบริหาร 4M ซึ่งประกอบด้วย 1.ด้านคน (Man) 2.ด้านเงิน (Money) 3.ด้านวัสดุ (Material) 4.ด้านการจัดการ (Management) เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้ดียิ่งขึ้น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2548 : 160)

ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า “หลักธรรมาธรรม” เหมาะสมที่ควรนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อส่งเสริมหลักธรรมในการปฏิบัติอย่างเหมาะสมให้แก่ผู้บริหารในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้นแก่หน่วยงาน และองค์กรอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาธรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาธรรมกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกั ธรรมาธรรมกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่นโดยแต่ละแนวคิด ทฤษฎี จะเป็นปัจจัยสนับสนุนนำไปสู่การตกผลึกข้อสรุปในการวิจัย โดยแบ่งแนวคิด ทฤษฎี ออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักขรวาธรรม หลักขรวาธรรม 4 ตามหลักคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จุดประสงค์เพื่อจะใช้หลักการและแนวคิดให้ประสบผลสำเร็จตามหลักขรวาธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนา ที่ได้ทรงตรัสไว้ใน “พระไตรปิฎก” สำหรับถือเป็นข้อปฏิบัติหรือเป็นแนวทางให้ประสบผลสำเร็จในพระไตรปิฎก ได้เขียนหลักขรวาธรรม ซึ่งผู้วิจัย ได้ศึกษาและค้นคว้า ดังนี้

ใน พระไตรปิฎก เล่มที่ 15 และ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 7 สังยุตตนิกาย สคาถวรรค พระผู้มีพระภาคตรัสว่า

บุคคลเชื้อธรรมของพระอรหันต์ เพื่อบรรลุนิพพาน พึงอยู่ด้วยดียอมได้ปัญญา เป็นผู้ไม่ประมาท มีวิจาร์ คนทำเหมาะเจาะ ไม่ทอดธุระ เป็นผู้หมั่น ย่อมหาทรัพย์ได้ คนยอมได้ชื่อเสียงเพราะ ความสัตย์ ผู้ให้ยอมผูกมิตรไว้ได้ บุคคลใดผู้อยู่ครองเรือน ประกอบด้วยศรัทธา มีธรรม 4 ประการนี้คือ สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ บุคคลนั้นแล ละโลกนี้ไปแล้วย่อมไม่เศร้าโศก เชิญท่านถามสมณะพราหมณ์เป็นอันมาก เหล่าอื่นดูชีวาในโลกนี้มีอะไรยิ่งไปกว่า สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ในส่วน พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2546) ได้ให้คำจำกัดความไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรมว่า “ขรวาธรรม 4” หมายถึงธรรมสำหรับขรवास หรือธรรมสำหรับการครองเรือนหลักการครองชีวิตของคฤหัสถ์ประกอบด้วย

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล ประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้น ตัวการที่เป็นเครื่องตัดสินใจขั้นสุดท้ายของการบริหารงานหรือการจัดการว่าประสบผลสำเร็จเพียงใด (ภรณ์ กิตติบุตร, 2529 : 2-3) หรือหมายถึง ความสามารถขององค์การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย 4 ประการ คือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์การ (Integration) การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม (Adaptability) การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสังคม (Social relevance) และผลผลิตขององค์การ (Productivity) ประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นเรื่องของการทำงาน ความพยายาม ที่มีความมุ่งหมายจะได้รับผลอะไรสักอย่างให้เกิดขึ้น และจะมีประสิทธิผลสูงต่ำเพียงใดขึ้นกับว่าผลที่ได้รับนั้นตรงครบถ้วนอาจพิจารณาเป็น 2 ระดับ คือประสิทธิผลของบุคคล และประสิทธิผลขององค์การ (อรุณ รักธรรม, 2525 : 257)

1) ประสิทธิภาพของบุคคล คือลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถปฏิบัติงาน กิจกรรมแล้วประสบผลสำเร็จทำให้บังเกิดผลตรง ครบถ้วน ตามที่วัตถุประสงค์ตั้งไว้ ผลที่เกิดขึ้นมีลักษณะคุณภาพ เช่น ความถูกต้อง มีคุณค่า เหมาะสมดีงาม และความต้องการของหมู่คณะสังคม

2) ประสิทธิภาพขององค์การ ตามแนวความคิดตั้งแต่ดั้งเดิมเป็นความพยายามที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะอย่าง (Segmentation) การปฏิบัติงานขององค์การให้ขาดความร่วมมือ ร่วมใจ ริเริ่มสร้างสรรค์ และการจัดการกับความเปลี่ยนแปลงใด ๆ มิได้ ดังนั้นจึงเกิดแนวคิดที่ตรงกันข้ามกับแนวคิดดั้งเดิมคือแนวความคิดแบบผสมผสาน (Integration Approach) ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงและการเสริมสร้างสิ่งใหม่ ๆ มองภาพรวมที่กว้างขวาง และเชื่อมโยงสิ่งที่เกี่ยวข้องนั้นเข้าด้วยกัน ลักษณะของแนวความคิดนี้จะไม่หลบเลี่ยงความขัดแย้งแต่จะมองสิ่งขัดแย้ง (Conflicts) เป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องเผชิญ และแก้ไขเพื่อนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น แนวทางนี้จึงเป็นพลวัต (Dynamic) มีเป้าหมายอยู่ที่การพยายามทำงานให้สำเร็จ บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สมาชิกเกิดความพอใจในงาน และองค์การสามารถปรับตัวพัฒนาเพื่อดำรงอยู่ต่อไป (มัทวาท สุวรรณเรือง, 2536 : 52)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย “ขรรวาศธรรมกับประสิทธิภาพการบริหรงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น” ในครั้งนี้ เป็นการศีกษาวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศีกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ศีกษา ได้แก่ บุคลากรในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 226 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศีกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากบุคลากรในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 141 คน ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (1967 : 396)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้วิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของการศึกษาเรื่อง “ขรรวาวาธรรมกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น” เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบคำถามแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักขรรวาวาธรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสัจจะ คือ ความจริง ซื่อสัตย์ 2) ด้านทมะ คือ การข่มใจ ระวังจิตใจ 3) ด้านขันติ คือ ความอดทนอดกลั้น 4) ด้านจาคะ คือ การให้ การบริจาค มีลักษณะ แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับตามหลักการของ ลิเคิร์ท (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น 4 ด้าน ได้แก่ 1) คน (Man) 2) เงิน (Money) 3) วัสดุ (Material) 4) การจัดการ (Management) มีลักษณะ แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับตามหลักการของ ลิเคิร์ท (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยทำการขอหนังสือขออนุญาตในการแจกแบบสอบถามจากหัวหน้าศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ถึง นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2 ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตนำเสนอต่อ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองศิลา เพื่อขออนุมัติให้แจกแบบสอบถามให้กับบุคลากรในพื้นที่

1.3 ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 141 ฉบับ

1.4 ทำการเก็บแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างทำการตอบเรียบร้อยแล้ว

1.5 ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

1. ใช้สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

2. ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อธิบายข้อมูลการปฏิบัติตามหลักธรรมกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลาอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น เสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาสธรรมกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลาอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “ขรวาสธรรมกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลาอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น” ผู้วิจัยพบประเด็นของผลการวิจัยที่สามารถนำมาเสนอเพื่อทำการสรุปผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามกับประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักขรวาสธรรม ของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลาอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย พบว่า ระดับความเห็นของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติตามกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลาอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักขรวาสธรรม โดยรวม อยู่ในระดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักธรรมาธรรม กับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

การปฏิบัติตนตามหลักธรรมาธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยรวม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักธรรมาธรรมกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

การปฏิบัติตนตามหลักธรรมาธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยรวม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่มีความสำคัญนำมาอภิปรายผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตนตามหลักธรรมาธรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย พบว่า ระดับความเห็นของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติตนของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักธรรมาธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้บริหารมีความจริงใจ ตั้งใจต่อหน้าที่ เสียสละเวลาและประโยชน์สุขส่วนตัว เพื่อส่วนรวมเป็นหลัก มีสติ รู้จักข่มใจ เมื่อประสบปัญหาการแก้ไขปัญหา มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ทอดทิ้งงานและอุปสรรค ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของหลวงภคิน อรรถโยธิน (ภคิน อรรถโยธิน, 2511 : 22) ได้กล่าวไว้ว่า ธรรมาธรรมเป็นธรรมโดยตรงของธรรมา เป็นธรรมนำมาซึ่งความสุขความเจริญ เป็นสามัคคีธรรมอันควบคุมบุคคลไว้ให้กลมเกลียวกัน ผู้ปฏิบัติย่อมเกิดความไพบุลย์ และตั้งตระกูลให้ถาวรมีความสุขเจริญ

2. ประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรมีความเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น ด้วยการบริหารงานตามหลัก 4M โดยภาพรวม

อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกับการบริหารงาน บริหารการจัดซื้อจัดจ้างด้วยความโปร่งใส สามารถจัดระบบอุปกรณ์สำนักงานไว้ใช้อย่างสะดวก และมีผลงานพร้อมให้ตรวจสอบจากภาครัฐและจากภายในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมใจ ลักษณะ (สมใจ ลักษณะ, 2552 : 56) ได้ให้ความหมาย ของคำว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพของบุคคล คือลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถปฏิบัติงานใดๆ หรือปฏิบัติกิจกรรมใดๆแล้วประสบผลสำเร็จทำให้บังเกิดผลตรงและครบถ้วนตามที่มีวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลที่เกิดขึ้นมีลักษณะคุณภาพ เช่น ความถูกต้อง ความมีคุณค่า ความเหมาะสมตรงตามตรงกับความคาดหวังและความต้องการของหมู่คณะ สังคม และผู้จะนำผลนั้นไปใช้เป็นผลที่ได้จากการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ คือเป็นการปฏิบัติด้วยความพอใจ ปฏิบัติเต็มความสามารถ ปฏิบัติด้วยการเลือกสรรกลวิธีและเทคนิควิธีการที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้บรรลุผลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ อย่างสูงสุดแต่ใช้ทุน ทรัพยากรและระยะเวลาน้อยที่สุดประสิทธิผลขององค์การ เน้นไปที่ผลรวมขององค์การ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักธรรมกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักฆราวาสธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ($r = 0.809$) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารเสียสละเวลาและประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวมเป็นหลัก เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกับการบริหารงาน มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ทอดทิ้งงานและอุปสรรค ผู้บริหาร บริหารการจัดซื้อจัดจ้างด้วยความโปร่งใส มีสติ รู้จักข่มใจเมื่อประสบปัญหา การแก้ไขปัญหา และผู้บริหาร มีความตั้งใจต่อหน้าที่หน้าที่ด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านจาคะ คือผู้บริหารมีความเสียสละเวลาส่วนตัว เพื่อส่วนรวมเป็นหลักด้วยจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเพื่อช่วยเหลือทุกคนในองค์กร และด้วยความใจกว้าง ไม่คับแคบกับด้านคน (Man) คือผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกับการบริหารงานให้โอกาสบุคลากรกล้าแสดงความคิดเห็น อย่างเสรี จัดฝึกอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มทักษะในการทำงานและงานที่ถนัดตามความสามารถของบุคลากร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารได้นำหลักฆราวาสธรรมมาใช้กับหลักการบริหารงาน ด้วยหลัก 4M เพื่อประยุกต์ให้กับการบริหารงานของเทศบาล จึงส่งผลให้ผลของการศึกษาวิจัย พบว่า

ความสัมพันธ์ระหว่างฆราวาสธรรมกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองคิลลา อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้วยหลัก 4M ทำให้เกิดประสิทธิผลเป็นอย่างดียิ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ยงยุทธ เกษสาคร (ยงยุทธ เกษสาคร, 2555 : 88) ได้กล่าวไว้ในหนังสือการวางแผนและนโยบายทางด้านทรัพยากรมนุษย์ ว่า ความมุ่งหมายสูงสุดด้านการบริหาร คือการที่สามารถนำองค์กรให้บรรลุถึงประสิทธิผลตามที่กำหนด วางแผน ตามวิธีการที่วางไว้ และการดำเนินการเป็นสิ่งสำคัญดังคำพูด “เริ่มต้นดีเริ่มต้นถูกทำให้มีชัยไปกว่าครึ่ง”

องค์ความรู้ใหม่

ฆราวาสธรรม 4 ประการ ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย สัจจะ (ความซื่อสัตย์), ทมะ (การฝึกฝนตนเอง), ขันติ (ความอดทน), และ จาคะ (การเสียสละ) ถือเป็นแนวทางที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลทั่วไป และยังสามารถประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาลเมืองคิลลา อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น

ฆราวาสธรรมกับมิติของการบริหารงาน

การบริหารงานเทศบาลต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยมีปัจจัยสำคัญคือความโปร่งใส ประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบต่อ การประยุกต์ใช้ฆราวาสธรรมในกระบวนการบริหารสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.สัจจะ (ความซื่อสัตย์)

-การมีความโปร่งใสในกระบวนการทำงาน เช่น การเปิดเผยข้อมูล การตัดสินใจที่ยุติธรรม

-ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากประชาชน

2.ทมะ (การฝึกฝนตนเอง)

-การควบคุมอารมณ์ การยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง และการจัดการกับความกดดัน

-ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

3.ขันติ (ความอดทน)

-การอดทนต่อความคิดเห็นที่หลากหลายหรือแรงกดดันทางการเมือง

-ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรและชุมชน

4. จาคะ (การเสียสละ)

-การเสียสละผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม

-ส่งเสริมความยั่งยืนและการยอมรับจากสังคม

การวัดประสิทธิผลการบริหารงาน

ประสิทธิผลของการบริหารงานในบริบทเทศบาลเมืองศิลา สามารถวัดได้จาก:

1. ผลลัพธ์เชิงนโยบาย

-การบรรลุเป้าหมายของโครงการพัฒนาชุมชน

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน

-ระดับการมีส่วนร่วมในการประชุมและกิจกรรมต่าง ๆ

3. ความพึงพอใจของประชาชน

-การสำรวจความคิดเห็นประชาชนต่อบริการของเทศบาลชมรวาสธรรมไม่เพียงเป็น
หลักธรรมสำหรับการดำเนินชีวิต แต่ยังเป็นกรอบแนวคิดที่สามารถช่วยพัฒนาประสิทธิผลการ
บริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา การประยุกต์ใช้ชมรวาสธรรมในการบริหารงานจะ
ช่วยสร้างความโปร่งใส ความไว้วางใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนา
ชุมชนอย่างยั่งยืน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ชมรวาสธรรมไม่เพียงเป็นหลักธรรมสำหรับการดำเนินชีวิต แต่ยังเป็นกรอบแนวคิดที่
สามารถช่วยพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา การประยุกต์ใช้
ชมรวาสธรรมในการบริหารงานจะช่วยสร้างความโปร่งใส ความไว้วางใจ และการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปบริหารงานให้เกิดประสิทธิผล

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักชมรวาส
ธรรมกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก และในรายด้านที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
ที่สุด คือด้านจาคะ มีความสัมพันธ์กับด้านคน (Man) หรือด้านการบริหารบุคลากร และสัจจะ

มีความสัมพันธ์ต่ำสุด กับด้านเงิน (Money) หรือด้านการบริหารงบประมาณ ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ระดับผู้บริหาร บริหารงานด้านงบประมาณในระดับองค์กรให้มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบการจัดงบประมาณของระดับผู้บริหารได้ เพื่อเป็นแบบอย่างในการบริหารงานให้กับองค์กรอื่นต่อไป

2. ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ระดับผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน และให้กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ทำให้เกิดวิธีการใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์และวิสัยทัศน์คนรุ่นใหม่ๆ เพื่อผลงานที่มีประสิทธิผลของทุกฝ่ายและตรงตามวัตถุประสงค์ของแผนงานภายในองค์กร

3. ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ระดับผู้บริหาร หรือทุกคนในองค์กร จัดกิจกรรมเข้าวัด ปฏิบัติธรรม เพื่อปลูกฝังการเสียสละเวลาและประโยชน์สุขส่วนตัว เพื่อส่วนรวมเป็นหลัก สร้างความสามัคคีภายในองค์กร เพื่อการทำงานภายในองค์กรมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4. ควรใช้หลักธรรมควบคู่กับหลักการบริหาร โดยเฉพาะหลักพรหมวิหารธรรม ในการสร้างความเป็นธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส อันจะก่อให้เกิดวัฒนธรรมอันดีในการทำงาน และการอยู่ร่วมกันของทุกคนทุกระดับในองค์กร เพื่อผลของงานจะสำเร็จตามแผนงาน บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหารธรรม กับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหาร ในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการทำการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ควรทำการศึกษาโดยแยกกลุ่มหน่วยงานของบุคลากรในองค์กรและเปรียบเทียบแต่ละหน่วยงาน ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ด้านใดบ้าง

2. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างจากหน่วยงาน หรือองค์กรอื่นเพื่อศึกษาข้อมูลว่ามีระดับการปฏิบัติตนตามหลักธรรมอยู่ในระดับใดแล้วส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานหรือไม่ เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ด้านใดบ้าง

3. ควรทำการศึกษาโดยนำหลักธรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนและประสิทธิผล การบริหารงานของผู้บริหาร มาทำการศึกษาเพิ่มเติม เช่น หลักพรหมวิหาร 4, อิทธิบาท 4 เป็นต้น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลงานการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กลิน อรรถโยธิน. (2511). *อธิบายธรรมวิภาค น.ธ.ตรี*. กรุงเทพฯ: ธรรมบรรณาการ.
- เกษรา ฆาทอง. (2558). บทบาทพระสงฆ์ไทยกับการพัฒนาภายใต้กระบวนการทัศน์ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น*.
- _____. (2559). ยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยและกระบวนการประชาธิปไตยภายใต้ กระบวนทัศน์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา. *วารสารธรรมทรรศน์*, 16(2), 255.
- ถาวร เกียรติทับทิว. (2554). *กฎหมายปกครอง*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติ บรรณการ.
- ฝ่ายวิชาการ บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด. (2549). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ ที่ 10 พ.ศ.2550 – 2554*. กรุงเทพฯ: บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด, ๒๕๔๙.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2548). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.อาร์.พรินติ้งแมส โปรดักส์ จำกัด.
- พุทธทาสภิกขุ. (2523). *ธรรมาสารธรรม*. กรุงเทพฯ: การพิมพ์พระนคร.
- ภรณ์ กิตติบุตร. (2529). *การพัฒนาประสิทธิผลขององค์กร*. กรุงเทพฯ: โอเดียน สโตร์.
- มัทนา สุวรรณเรือง. (2536). ประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันปรามทุจริตเลือกตั้งของ โครงการ ท.ม.ก.ไปปฏิบัติ : กรณีวิจัยปฏิบัติการเขตเลือกตั้ง ค. จังหวัดนครราชสีมา. ใน *วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2554). *การวางแผนและนโยบายทางด้านทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

สมใจ ลักษณะ. (2552). *การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์ทรัพย์
การพิมพ์.

สัมฤทธิ์ ยศสมบัติ. (2549). *รัฐประศาสนศาสตร์ : แนวคิดทฤษฎี*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:
บริษัท เอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด.

อรุณ รักธรรม. (2525). *ทฤษฎี องค์การสมัยใหม่ : การบริหารองค์การ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนา
พานิช.

Taro Yamane. (1967). *Elementary sampling theory*. Prentice-Hall (Englewood
Cliffs, N.J)